

**slovenska
filharmonija**

7. koncert
vokalni abonma
2018/19

Bart Van Reyn dirigent

napoved
marec–maj 2019

Modri 5 in izven

21. in 22. marec 2019 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Ilan Volkov dirigent

Lana Trotovšek violina

spored **Škerl | Vaughan Williams | Bruckner**

Oranžni 6 in izven

28. in 29. marec 2019 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Dmitrij Sitkovecki dirigent

spored **Čajkovski | Stravinski | Prokofjev**

Vokalni 8 in izven

12. maj 2019 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Marko Vatovec dirigent

Tatjana Kaučič klavir

Anja Gaberc harfa

Tomaž Sevšek orgle

Gregor Ravnik tenor

spored **Dvořák | Janáček | Misson | Pärt**

7. koncert **vokalni**

abonma 2018/19

17. marec 2019 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Bart Van Reyn dirigent

Jerica Bukovec priprava zbora

Vljudno vabljeni na predkoncertni pogovor ob 18.30.

Herbert Howells (1892–1983)

Take Him, Earth, for Cherishing*

Vzemi, zemlja, shrani ga skrbno

Ildebrando Pizzetti (1880–1968)

Messa di requiem**

Maša za rajne

Requiem

Gospod, daj jim večni pokoj

Dies irae

Strašen dan bo dan plačila

Sanctus

Svet

Agnus Dei

Jagnje Božje

Libera me

Reši me

Francis Poulenc (1899–1963)

Quatre motets pour un temps de pénitence

Štirje moteti za postni čas, FP 97

Timor et tremor

Strah in trepet

Vinea mea electa

Vinograd moj izbrani

Tenebrae factae sunt
Stemnilo se je

Tristis est anima mea
Moja duša je žalostna

Johannes Brahms (1833–1897)

Drei Motetten für vier- und achtstimmigen Chor

Trije moteti za štiriglasni in osemglasni zbor, op. 110

Ich aber bin elend
Jaz pa sem nesrečen

Ach, arme Welt
Ah, ubogi svet

Wenn wir in höchsten Nöten sein
Ko najdemo se v hudih stiskah

Gustav Mahler (1860–1911)

prir. **Clytus Gottwald** (1925)

Ich bin der Welt abhanden gekommen

Poslovil se je svet od mene

* Prvič v Sloveniji

** Kot celota prvič v Sloveniji

Organist in skladatelj **Herbert Howells** je veliko ime anglikanske cerkvene glasbe. Že z enajstimi leti je neuradno nadomeščal organista in prepeval v deškem zboru domače cerkvene skupnosti. Prevzele so ga skladbe Ralpa Vaughana Williamsa in posebno Elgarjev oratorij *Geroncijeve sanje*. Svoja prva glasbena znanja je razširjal in poglobil na Kraljevem glasbenem kolidžu v Londonu pri takrat najbolj znanih učiteljih Stanfordu in Parryju, ko je že opozoril nase s prvo uspelo mašo in orgelskimi skladbami. Bolezen in šibko zdravje pa sta ga obvarovala strelskih jarkov prve svetovne vojne. Drugo leto vojne je postal organist katedrale v Salisburyju, sodeloval je tudi pri glasbi Westminsterke katedrale in bil med drugo vojno organist znamenitega kolidža v Cambridgeu. Leta 1920 je začel poučevati na Kraljevem glasbenem kolidžu in skoraj 60 let vzgajal skladateljski naraščaj, vmes pa orglal in komponiral, za orgle, raznovrstne cerkvene kantate in daljše motetne skladbe, za orkester, koncerte in komorno glasbo, ter se odzival na naročila znanih izvajalcev in festivalov. Howellove skladbe so pogosto izvajali na pomembnih slovesnostih, npr. leta 1953 ob kronanju kraljice Elizabete II.

Motet **Take Him, Earth, for Cherishing** (*Vzemi, zemlja, shrani ga skrbno*) na besedilo krščanskega pesnika iz starorimske Španije Prudencija je zvočno bogata in izrazno močna skladba za mešani zbor. Njen prepoznaven skladateljski slog je značilen prav za anglikansko cerkveno glasbo. Partitura pogobljenih duhovnih sporočil presega liturgično uporabnost, njen koncertantni zamah pa ji je pomagal med Howellove najbolj privlačne in priljubljene skladbe. Komponiral jo je v spomin na umorjenega predsednika Združenih držav Amerike Johna Kennedyja.

Italijanski skladatelj **Idebrando Pizzetti** je bil doma iz Parme. Najprej mu je kazalo v književnost, saj je uspel kot dramatik, nato pa je v njegovem življenju prevladala glasba. Po študiju v rodnem mestu se je oprijel poučevanja in komponiranja. Poučeval je v Firencah, vodil je milanski konservatorij, po letu 1936 pa je 22 let kot naslednik Ottorina Respighija poučeval kompozicijo na Akademiji svete Cecilije v Rimu. Posvečal se je glasbeni publicistiki in kritiki. Kot ustvarjalec je bil med tistimi nosilci glasbenega razvoja v Italiji 20. stoletja, ki so se od izročila opere, Puccinija in drugih mojstrov italijanskega glasbenega gledališča, ne da bi ga zanikali, na določen način zavestno odvrnili, čeprav so opere tudi sami pisali. Pizzetti je skomponiral npr. kar 18 oper, ki na odru redko zaživijo, v njih pa si je prizadeval neprekosljivi verdijanski dramatik dati drugačne, aktualnejše neoklasicistične prvine. Komponiral je scensko glasbo k D'Annunzijevim dramam, za orkester, simfonijo in svobodnejše, tudi programske simfonične skladbe, nekaj inštrumentalnih koncertov, komorno glasbo, lotil pa se je tudi filmske glasbe. Čeprav Pizzettijeva glasba v splošni zavesti ni pogosto navzoča – na to vpliva najbrž tudi senčna stran italijanske zgodovine do konca 2. vojne –, pa skladatelja razumemo kot enega vrednih naslednikov bogate in razvejane glasbene dediščine Italije.

Zborovska glasba je pomemben del Pizzettijevega opusa. Dve leti pred smrtjo je komponiral postno kantato, tri skladbe za zbor brez spremljave na svetopisemska besedila in dve pesmi antične pesnice Sapfo iz 50. let prejšnjega stoletja pa sta prava bisera italijanske in evropske zborovske glasbe. **Messa di requiem** (*Maša za rajne*) je delo zrelega štiridesetletnika. Pod partituro zajetne petstavčne

skladbe za pet- do dvanajstglasni zbor brez spremljave glasbil se je podpisal dvakrat, 1. novembra 1922 in 2. januarja 1923. Ni uglasbil celotnega besedila maše za rajne, redki pa so tudi rekviemi, ki so jih skladatelji komponirali samo za zbor, brez solistov in orkestra.

Partitura pove veliko o sijajnem skladateljskem znanju in poznavanju izročila. Melodije *Rekviema*, predvsem uvodnega in sklepnega stavka, spominjajo na gregorijanski koral, razvijajo se svobodno, a so kljub temu ritmično in metrično urejene, v stavku *Dies irae (Strašen dan bo dan plačila)* pa skladatelj znani koralni napev uporabi za razvoj velikopotezne in dramatične celote. Iz osnovnih melodij in dodanih glasov do polnozvenečega mnogoglasja stke Pizzetti virtuosno pahljačo večglasja, ki zazveni v bogatih, včasih presenetljivih sozvočjih, odziva pa se tudi na dramatiko besedila ter vsebino in pomen posameznih besed. Glasbeno dogajanje bogate skupne zvočnosti in močnega nagovora je za današnje uho sicer dur-molovsko obarvano, a v njem ob virtuoznem obvladovanju skladateljske gramatike in orodij prepoznamo korenine preteklosti, svet modusov s težiščem v osrednjem *Re* oz. *d*, ki se je v izročilu predvsem uglasbitev rekviemov zasidral kot žalni.

Zborovska glasba je prav posebno področje umetnosti francoskega skladatelja **Frančisa Poulenca**. V njej je ne glede na njeno vsebino ali namen vedno iskal glasbeni in barvni odsev uporabljenega besedila. Vse življenje se je pri ukvarjanju s človeškim glasom posebno pozorno posvečal podrobnim odtenkom zvočnosti uglasbene besede, pa naj pri tem mislimo na zborovske

skladbe ali tenkočutno solistično vokalno liriko. Na Poulencovo skladateljsko delo je verjetno najbolj vplival posebej med francoskimi skladatelji Eric Satie, kasneje pa se je pridružil somišljenikom v glasbi, ki jih danes poznamo kot Les Six oz. Šesterico. Posebno pozorno se je posvetil razvijanju melodije in je z njo opisoval poglobljena religiozna občutja, v naslednjem trenutku ali skladbi pa izrazito posvetna razpoloženja. Odprl se je glasbi Fauréja, Debussyja in Ravela ter z njimi razvil glasbeno govornico, ki jo danes upravičeno imenujemo ‚francoska‘ glasba.

Sicer je vse življenje komponiral za najrazličnejše sestave in zvrsti, od orkestrske sinfoniette in nekaj koncertov do samospenov in zelo razvejene komorne glasbe, od baletov in treh oper – dve smo spoznali v postavitvi ljubljanske Opere – ter nekaj značilnih kantatnih del do večjega števila zborovskih skladb, ki jih je skoraj vse povezal v zaokrožene vsebinske celote in so pravzaprav vse temeljne skladbe francoskega izročila in antologijske partiture 20. stoletja. Tudi Poulencova zborovska glasba je dvopolna, skoraj čutna ali vihrava v posvetnih in poglobljeno mistična ali zmagovita v duhovnih skladbah.

Štirje moteti za postni čas spregovorijo z istim glasbenim jezikom, z enakimi skladateljskimi prijemi, sredstvi in učinki, kot jih poznamo v drugih Poulencovih zborovskih skladbah. Skladbe je komponiral jeseni leta 1938, prvo pa januarja 1939, ko je leto pred tem že prepričal in uspel s svojo mašo. Uglasbil je odlomka iz dveh psalmov in svetopisemske postne ter pasijonske verze, ki so v tradicionalni meniški bogoslužni praksi del

petih jutranjic t. i. svetega tridnevja, treh dni pred veliko nočjo. Melodije spominjajo na gregorijanski koral, a ne le glavne, v zgornjem glas; kot koral zazvenijo tudi melodije ostalih glasov, vsi glasovi pa sestavljajo izdatna sozvočja, s katerimi se skladatelj z razvejano paleto zvočnih barv, vznesenih afektov in dramaturških viškov odziva na vsebino besedila in njena skrita čustvena sporočila.

Skladatelj **Johannes Brahms** je bil s človeškim glasom povezan vse življenje. S pevci je kot pianist prepotoval Nemčijo in Avstrijo, vodil zборе v Detmoldu in Hamburgu, a tudi po letu 1862, ko je do smrti živel na Dunaju, je redno komponiral za človeški glas, pesmi in zборе, kot bi želel zaživeti v drugačnem svetu glasbe, se želel umakniti od ustvarjanja velikih orkestralnih del in bi v snovanju za zборе našel mir in novo zbranost, ali kot je večkrat omenjal, da komponiranje za zbor skladatelja izuri.

O Brahmsovi duhovni glasbi ob njegovem *Nemškem rekviemu*, *Štirih resnih pesmih*, priložnostni uporabni katoliški ali protestantski cerkveni glasbi in zajetnih motetih – nocojšnji **Trije moteti za štiriglasni in osemglasni zbor** izhajajo iz Svetega pisma in starodavne nemške religiozne lirike, komponiral pa jih je neposredno, preden se je odločil odložiti skladateljsko pero – razmišljamo tudi o skladateljevi religioznosti. Zdi se, da je ta za njegov čas drugačna in za protestanta v katoliškem okolju, ki je v njegovem času vendar pričakovalo tudi javno pripadnost, še komaj sprejemljiva. Neinstitucionalna je in najmanj samo različna od v družbi splošno porepoznavne in veljavne. Večkrat so ga kritizirali, mu očitali celo ateizem, npr. Dvořák, ki ga je sicer tako oboževal

in v nekaterih skladateljskih postopkih posnel. A vsebina besedil in predvsem zapisana glasba govori o njegovem duhovnem svetu drugače. Ne le premišljen izbor besedil, tudi njihova glasba nam sporoča, da gre pri Brahmsu verniku najbrž le za njegovo značilno osebno strogost, za čustveno zadržanost, za akademsko distanco, ki jo mojster do duhovnosti in presežnosti zavzema ali želi zavzeti.

Ko premišljujemo o glasbi slavnega dirigenta **Gustava Mahlerja**, ki je kariero začel tudi v Ljubljani, ko nas prevzamejo njegove vsebinsko tako razvejane, skladateljsko virtuozne in zgoščene simfonije, radi prezremo, da veliko glasbenih misli in melodij, ki jih je ta posebni mojster skladateljskega peresa v svojih simfonijah kot okruške ali v celoti uporabil, izvira iz pesemskega izročila njegovega časa in njegovih lastnih uglasbenih pesmi, za pevca s klavirjem ali za glas z orkestrom. Prav tako pa ob njegovih simfonijah nehote spregledamo, da lahko v dediščino samospesva poznega 19. stoletja s posebnimi črkami zapišemo tudi njegovo ime.

Leta 1901 so Mahlerja navdihovali verzi takrat priljubljenega poeta nemške literarne romantike Friedricha Rückerta. Ob prvi priložnosti bi jih rad uglasbil, pa je moral s komponiranjem zaradi napornega koledarja vodje dunajske cesarske opere kot vsako leto počakati do poletja. A to poletje se je v svoji skladateljski hišici, visoko na poseki nad počitniško vilo Majernik ob Vrbskem jezeru, lotil najprej *5. simfonije* – njen znameniti *Adagietto* je ljubzensko pismo sporajšnji soprogi Almi – in jo končal. A nekaj preostalih dni oddiha je po zadnjih črtah vihrave simfonične kode spet zamenjal s

komponiranjem. Nastala je pesem za glas in orkester ***Ich bin der Welt abhanden gekommen*** (*Poslovil se je svet od mene*).

Ena osrednjih osebnosti sodobnega evropskega in doyen nemškega zborovstva, Šlezijec **Clytus Gottwald**, je petje, dirigiranje, muzikologijo, sociologijo in teologijo študiral na univerzah v Tübingenu in Frankfurtu ter doktoriral iz muzikologije. Bil je dolgoletni kantor Pavlove cerkve v Stuttgartu. Tam je leta 1960 ustanovil znano Scholo Cantorum, pevski zbor, ki se je posvečal zgodnji in najsodobnejši zborovski glasbi, z njim koncertiral po vsem svetu in snemal, potema pa so skupino šestnajstih pevcev po 30 nadvse uspešnih letih delovanja sporazumno razpustili. Za Gottwalda in Scholo Cantorum so komponirali nekateri znani skladatelji našega časa, Ligeti, Kagel, Penderecki, Holliger, Zender, tudi Vinko Globokar, ansambel pa je na odru krstil prek 80 novih skladb. Deloval je kot profesor, bil dolgoletni tesni sodelavec Južnonemškega radia, kot dirigent je veliko gostoval pri najboljših zborih, njegovi posebni ljubezni pa sta bili glasbena paleografija in izdajanje najstarejše večglasne glasbe. Leta 2012 je prejel prestižno evropsko nagrado za cerkveno glasbo.

Leta 1983 je Clytus Gottwald za zbor prvič prekomponiral Mahlerjevo pesem. Prva je bila *Ich bin der Welt abhanden gekommen*, čez slabih 20 let pa pesmi »popotnega tovariša«, vmes znameniti *Adagietto* iz 5. simfonije, zraven pa še znane odlomke Schuberta, Wagnerja, Berliozza, Wolfa in Debussyja in nazadnje Brahmsa. Njegove transkripcije so stalnica koncertnega repertoarja številnih znanih zborov. O svojem komponiranju je Gottwald zapisal: »Jaz ne komponiram, sem le skladateljsko misleč človek,

na katero želi s svojim skladateljski delom opozoriti, pa je, da bi pevski zbor spet upoštevali enako resno kot inštrument.«

Herbert Howells

Take Him, Earth, for Cherishing

Aurelius Clemens Prudentius (348–ok. 413), *Hymnus circa Exsequias Defuncti* – odlomki; prevod v angleščino Helen Waddell (1889–1965)

Take him, earth, for cherishing,
To thy tender breast receive him.
Body of a man I bring thee,
Noble even in its ruin.

Once was this a spirit's dwelling,
By the breath of God created.
High the heart that here was beating,
Christ the prince of all its living.

Guard him well, the dead I give thee,
Not unmindful of His creature
Shall he ask it, He who made it
Symbol of His mystery.

Comes the hour God hath appointed
To fulfil the hope of men:
Then must thou, in very fashion,
What I give return again.

Not though ancient time decaying
Wear away these bones to sand,
Ashes that a man might measure
In the hollow of his hand;

Not, though wandering winds and idle
Drifting through the empty sky,
Scatter dust was nerve and sinew,
Is it given to man to die.

Vzemi, zemlja, shrani ga skrbno

Prevedel Janez Perko

Vzemi, zemlja, shrani ga skrbno,
v nežne nedri sprejmi ga.
Dajem ti telo moža,
žlahtno še v propadu svojem.

Duh nekoč je v njem prebival,
Božji dah ga vdihnil je.
Kvišku srce, ki je tukaj bilo,
Kristus, knez življenja v njem.

Dobro čuvaj mrtvega, ki dajem ga,
ne brezbrizna do stvaritve Njega,
če bi to zahteval On, ki za znak
skrivnosti svoje ga naredil je.

Pride ura, Bog določil je,
da izpolni upanje ljudi:
tákrat morala boš v obliki čisti
spet vrniti mu, kar dajem ti.

Času, ki razkraja, pa navkljub
ne razpusti v pesku teh kosti
v pepel, ki bi človek ga zajel
v prgišče svoje dláni.

Najsi klateški vetrovi,
jalovi po nebu tavajoč,
trosijo ta prah – a klen značaj nekoč
mar za smrt je dan človeku.

Once again the shining road
Leads to ample Paradise;
Open are the woods again
That the Serpent lost for men.

Take, O take him, mighty Leader,
Take again thy servant's soul.
Grave his name, and pour the fragrant
Balm upon the icy stone.

Take him, earth, for cherishing,
To thy tender breast receive him.
Body of a man I bring thee,
Noble even in its ruin,

By the breath of God created,
Christ the prince of all its living.
Take him, earth, for cherishing.

Idebrando Pizzetti

Messa di requiem

Rimski misal: Maša za rajne

Requiem

Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus, in Sion,
et tibi reddetur votum in Jerusalem.
Exaudi orationem meam,
ad te omnis caro veniet.
Requiem aeternam dona eis, Domine,
et lux perpetua luceat eis.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Dies irae

Dies irae, dies illa,
solvet saeculum in favilla,
teste David cum Sibylla.

Quantus tremor est futurus,
quando Judex est venturus
cuncta stricte discussurus!

Tuba mirum spargens sonum,
per sepulchra regionum,
coget omnes ante thronum.

Še enkrat ta pot bleščeca
pelje v bujni paradiž;
spet odprti bodo gaji,
kar zgubila nam je Kača v raji.

O, le vzemi ga, Voditelj močni,
vzemi spet služabnikovo dušo.
Vtisni sem ime njegovo in dišeč
balzam po ledenem kamnu zlij.

Vzemi, zemlja, shrani ga skrbno,
v nežne nedri sprejmi ga.
Dajem ti telo moža,
žlahtno še v propadu svojem.

Božji dah ga je ustvaril,
Kristus, knez življenja v njem.
Vzemi, zemlja, shrani ga skrbno.

Maša za rajne

Gospod, daj jim večni pokoj

Gospod, daj jim večni pokoj
in večna luč naj jim sveti.
Tebi se spodobi hvala, o Bog, na Sionu,
in tebi naj se spolni obljuba Jeruzalema:
Usliši mojo molitev,
k tebi prihaja vse človeštvo.
Gospod, daj jim večni pokoj
in večna luč naj jim sveti.

Gospod, usmili se.
Kristus, usmili se.
Gospod, usmili se.

Strašen dan

Strašen dan bo dan plačila,
Zemlja v prah se bo zdrobila,
priča David in Sibila.

Kolik strah bo vstal v naravi,
ko Sodnik v mogočni slavi
na odgovor vse postavi!

Tromba silno bo zapela,
do vseh mrtvih zadonela,
jim pred sodni stol velela.

Mors stupebit et natura,
cum resurget creatura,
judicanti responsura.

Liber scriptus proferetur,
in quo totum continetur,
unde mundus judicetur.

Judex ergo cum sedebit,
quidquid latet apparebit:
nil inultum remanebit.

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus,
cum vix justus sit securus?

Rex tremendae majestatis.
Qui salvandos salvas gratis.
Salva me, fons pietatis.

Recordare, Jesu pie,
quod sum causa tuae viae,
ne me perdas illa die.

Quaerens me, sedisti lassus;
redemisti crucem passus;
tantus labor non sit cassus.

Juste Judex ultionis,
donum fac remissionis
ante diem rationis.

Ingemisco, tamquam reus,
culpa rubet vultus meus,
supplicanti parce Deus.

Qui Mariam absolvisti,
et latronem exaudisti,
mihi quoque spem dedisti.

Preces meae non sunt dignae,
sed tu bonus fec benigne,
ne perenni cremer igne.

Inter oves locum praesta
et ab hoedis me sequestra,
statuens in parte dextra.

Confutatis maledictis
flammis acribus addictis,
voca me cum benedictis.

V grozi smrt se bo čudila,
ko bo stvar se spet zbudila,
da pred sodbo bo stopila.

Knjiga k sodbi prinešena,
hrani dela razvrščena,
dobra kakor zadolžena.

Dano svetu bo spoznanje,
in za vsako zlo dejanje,
Bog prisodi maščevanje.

Kam se čem takrat dejati,
kje zavetnika iskati,
dobrim komaj bo obstati?

Kralj neskončne visokosti,
ki rešuješ iz blagosti.
Reši me, vir vseh svetosti!

Spomni se, o Jezus mili,
da so zame te umorili,
prosim, tisti dan se usmili.

Da si iz ljubezni same
utrujen vzel svoj križ na rame,
naj ne bo zgubljeno zame.

Maščevalec vse krivice,
čuj skesane moje klice,
kadar pride dan pravice.

Da grešil sem, se sramujem,
krivdo svojo obžalujem,
»Prizanesi Bog!« zdiuhjem.

Duše si iskal zgubljene,
reševal si spokorjene,
reši, prosim, tudi mene.

Nisem vreden odpuščanja,
varuj pa me pogubljenja,
milostno, Gospod življenja.

Varuj grešnih me levice
ter mi mesto daj desnice,
kjer boš svoje zbral ovčice.

Ko boš pahnil pogubljene,
in sprejel blagoslovljene,
sprejmi k sebi tudi mene.

Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis,
gere curam mei finis.

Lacrymosa dies illa,
qua resurget ex favilla,
judicandus homo reus.

Huic ergo parce, Deus.
Pie Jesu Domine,
dona eis requiem. Amen.

Sanctus

Sanctus, sanctus, sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus, qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem sempiternam.

Libera me

Libera me, Domine, de morte aeterna
in die illa tremenda,
quando coeli movendi sunt et terra,
dum veneris iudicare saeculum per ignem.
Tremens factus sum ego et timeo,
dum discussio venerit atque ventura ira
quando coeli movendi sunt et terra.
Dies illa, dies irae calamitatis et miseriae,
dies magna et amara valde.
Dum veneris iudicare saeculum per ignem.
Requiem aeternam dona eis,
Domine: et lux perpetua luceat eis.

V prahu k tebi, Bog, zdihujem,
srce strto ti darujem,
konec ti priporočujem.

O, pregrozni dan jokanja,
ki iz grobnega nas spanja,
k sodbi, grešnike prisili.

Ti se nas, o Bog, usmili,
ljubi Jezus, ti jim daj
rajski mir za vekomaj! Amen.

Svet

Svet, svet, svet si ti Gospod,
Bog vsega stvarstva.
Polna so nebesa in zemlja tvoje slave.
Hozana na višavah.
Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem.
Hozana na višavah.

Jagnje Božje

Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta,
podari jim pokoj.
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta,
podari jim pokoj.
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta,
podari jim večni pokoj.

Reši me

Reši me, Gospod, večne smrti
tisti groze polni dan,
ko se bosta majala nebo in zemlja,
ko prideš sodit svet z ognjem.
Zatrepetal sem in bojim se,
preiskava pride in prihodnja jeza,
ko se bosta majala nebo in zemlja.
Tisti dan, dan jeze, stiske in bede,
veliki in silno grenki dan,
ko prideš sodit svet z ognjem,
Gospod, daj jim večni pokoj
in večna luč naj jim sveti!

Francis Poulenc

Quatre motets pour un le temps de pénitence

Timor et tremor

Po Ps 55 in 30

Timor et tremor venerunt super me
et caligo cecidit super me:
miserere mei, Domine,
quoniam in te confidit anima mea.

Exaudi, Deus, deprecationem meam,
quia refugium meum es
tu et adiutor fortis.
Domine, invocavi te, non confundar.

Vinea mea electa

Tretji responzorij za jutranjice velikega petka

Vinea mea electa, ego te plantavi:
quomodo conversa es in amaritudinem,
ut me crucifigeres et Barrabam dimitteres.

Sepivi te, et lapides elegi ex te,
et aedificavi turrim.

Tenebra factae sunt

Responzorij za jutranjice velike sobote;
po Mt 27,45-46; Jn 19,30; Lk 23,46

Tenebrae factae sunt, dum crucifixissent Jesum Judaei:
et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna:
Deus meus, ut quid me dereliquisti?
Et inclinato capite, emisit spiritum.

Exclamans Jesus voce magna, ait:
Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.

Štirje moteti za postni čas

Strah in trepet

Po Slovenskem standardnem prevodu Svetega pisma (SSP)

Strah in trepet prihaja name,
groza me je pokrila:
usmili se me, Gospod,
zakaj vate zaupa moja duša.

Usliši, Gospod, mojo prošnjo,
zakaj ti si moje zavetje
in silni zaščitnik.
Gospod, k tebi kličem, nikoli ne bom osramočen.

Vinograd moj izbrani

Po SSP in prevodu iz arhiva Slovenske filharmonije

Vinograd moj izbrani, jaz sem te zasadil,
zakaj si postal tako trpek,
da me križaš in Barabo izpuščaš na svobodo?

Ogradil sem te, iztrebil skale
in zgradil stražni stolp.

Stemnilo se je

Po SSP

Stemnilo se je, ko so Judje križali Jezusa.
Ob deveti uri je Jezus zaklical z močnim glasom:
Moj Bog, zakaj si me zapustil?
In je nagnil glavo in izdihnil.

Z močnim glasom je Jezus vzkliknil in rekel:
Oče, v tvoje roke izročam svojega duha.

Tristis est anima mea

Responzorij za jutranjice za velikega četrтка

Tristis est anima mea usque ad mortem:
sustinete hic, et vigilate mecum:
nunc videbitis turbam, quæ circumdabit me.
Vos fugam capietis, et ego vadam immolari pro vobis.

Ecce appropinquat hora, et Filius hominis
tradetur in manus peccatorum.

Johannes Brahms

Drei Motetten für vier- und achtstimmigen Chor

Ich aber bin elend

Ps 69,30; 2 Mz 34,6-7

Ich aber bin elend, und mir ist wehe;
Herr, Herr Gott, barmherzig und gnädig und geduldig,
und von großer Gnade und Treue,
der Du beweisest Gnade in tausend Glied,
und vergibst Missetat, Übertretung und Sünde,
und vor welchem niemand unschuldig ist.
Gott, Deine Hülfe schütze mich.

Ach, arme Welt

Cerkvena pesem neznanega pesnika

Ach, arme Welt, du trügest mich,
ja, das bekenn' ich eigentlich,
und kann dich doch nicht meiden.

Du falsche Welt, du bist nicht wahr,
dein Schein vergeht, das weiß ich zwar,
mit Weh' und großem Leiden.

Dein' Ehr', dein Gut, du arme Welt,
im Tod, in rechten Nöten fehlt,
dein Schatz ist eitel falsches Geld,
dess hilf mir, Herr, zum Frieden.

Moja duša je žalostna

Po SSP in prevodu iz arhiva Slovenske filharmonije

Moja duša je žalostna do smrti.
Ostanite tukaj in bdite z menoj!
Vidite, kmalu me bo obdala velika množica,
vi boste zbežali, jaz pa bom žrtvovan za vas.

Ura se je približala, ko bo Sin človekov
izročen v roke grešnikov.

Trije moteti za štiriglasni in osemglasni zbor

Jaz pa sem nesrečen

Po SSP

Jaz pa sem nesrečen in prenašam bolečine.
Gospod, Gospod, usmiljen in milostljiv
in poln dobrote in zvestobe,
ki ohranja dobroto tisočem,
odpušča krivdo, upornost in greh,
toda ne odpusti krivde.
Tvoja pomoč, o Bog, naj me varuje.

O, ubogi svet

Prevedel Tomaž Faganel

Ah, ubogi svet, ti varaš me,
ja, to priznavam pravzaprav,
se temu ne izogibam.

Ta lažni svet resničen ni,
tvoj blesk zbledi, saj to že vem,
z boleščjo in trpljenjem.

Čast in bogastvo, ubogi svet,
ob smrti vse izniči se,
zaklad je tvoj ničvreden sold,
Gospod, pomagaj k miru.

Wenn wir in höchsten Nöten sein

Po latinski pesmi Joachima Camerarius (1500–1574)
Paul Eber (1511–1569)

Wenn wir in höchsten Nöten sein
Und wissen nicht, wo aus noch ein,
Und finden weder Hilf noch Rat,
Ob wir gleich sorgen früh und spat:

So ist dies unser Trost allein,
Daß wir zusammen ingemein
Dich rufen an, o treuer Gott,
Um Rettung aus der Angst und Not.

Sieh nicht an unsre Sünden groß,
Sprich uns derselbn aus Gnaden los,
Steh uns in unserm Elend bei,
Mach uns von allen Plagen frei;

Auf daß von Herzen können wir
Nachmals mit Freuden danken dir,
Gehorsam sein nach deinem Wort,
Dich allzeit preisen hier und dort!

Gustav Mahler prir. Clytus Gottwald

Ich bin der Welt abhanden gekommen

Friedrich Rückert (1788–1866)

Ich bin der Welt abhanden gekommen
Mit der ich sonst viele Zeit verdorben,
Sie hat so lange nichts von mir vernommen,
Sie mag wohl glauben, ich sei gestorben!

Es ist mir auch gar nichts daran gelegen,
Ob sie mich für gestorben hält,
Ich kann auch gar nichts sagen dagegen,
Denn wirklich bin ich gestorben der Welt.

Ich bin gestorben dem Weltgetümmel,
Und ruh' in einem stillen Gebiet!
Ich leb' allein in meinem Himmel,
In meinem Lieben, in meinem Lied!

Ko najdemo se v hudih stiskah

Prevedel Tomaž Faganel

Ko najdemo se v hudih stiskah,
ko ne vemo, ne kod ne kam,
ko ni pomoči ne nasveta
in tarejo skrbi nas noč in dan,

tedaj edina je tolažba,
da se z gorečo prošnjo nate
obračamo, o zvesti Bog,
da rešiš nas strahu in stiske.

Prezri velike naše grehe,
odpusti nam jih milostno.
Pomagaj nam v naši bedi,
odvzemi našo nam bridkost.

Potem se bomo iz srca
v veselju tebi zahvalili,
besedo tvojo spoštovali
in te slavili vekomaj.

Poslovil se je svet od mene

Prevedel Tomaž Faganel

Poslovil se je svet od mene,
svet, v katerem sem zapravlil leta,
že dolgo o meni ni ničesar slišal,
gotovo misli, da sem davno mrtev.

In mi zato ni prav nič mar,
če mislijo, da živ več nisem,
in temu nič ne ugovarjam,
saj mrtev sem resnično za ta svet.

Umrli sem za vrvež ta sveta,
v prostranstvu mirnem zdaj počivam,
živim v nebesih svojih sam,
v ljubezni sam in pesmi svoji.

Flamski glasbenik **Bart Van Reyn**, posebej zavzet za opero ter simfonično in operno glasbo, sodi med najbolj iskane belgijske dirigente svoje generacije. V zadnjem času je dirigiral nekaterim najbolj znanim pevskim ansamblom, Nizozemskemu komornemu zboru, zborom Danskega, Berlinskega, Srednjenemškega in Flamskega radia, Vokalnemu ansamblu Južnonemškega radia Stuttgart in Vokalnemu kolegiju Gent.

Študiral je na Kraljevem konservatoriju v Antverpnu in v Bruslju ter se v izvajanju starejše glasbe izpopolnjeval pri Josu van Veldhovnu na Kraljevem konservatoriju v Haagu. Dirigiranje je študiral pri Gianluigiju Gelmetiju na tečajih v Sieni in na Dunaju ter se izpopolnjeval pri Friederju Berniusu in siru Johnu Elliotu Gardinerju.

Leta 2000 je ustanovil lasten projektni ansambel Octopus (Hobotnica), ki je kot komorni in oratorijski zbor nastopal sam in z belgijskimi orkestri na koncertih in festivalih v Belgiji, po uspehih doma pa še v znanih dvoranah v Metz, Parizu, Rotterdamu in Moskvi. Leta 2012 je v Antverpnu ustanovil še ansambel Le Concert d'Anvers, ki igra na zgodovinska glasbila in izvaja predvsem glasbo 18. in 19. stoletja.

Bart Van Reyn je soustanovitelj operne družbe Ministrstvo za operne zadeve, predstave te skupine pa so bile z Mozartovim *Don Giovannijem* in Gluckovo *Orfej in Evridika* leta 2013 in 2014 deležne velike pozornosti občinstva in kritike. V Baslu je dirigiral Purcellovo opero *Dido in Enej* ter bil glasbeni vodja skupine Musica Rara iz Milana, s katero je gostoval v Belgiji, Nizozemski, Italiji, Franciji, Nemčiji, Avstriji in Švici.

Kot dirigent asistent je sodeloval z opernimi hišami in festivali v Bruslju, Antverpnu in Gentu, Potsdamu, Baslu in Nancyju ter z znanimi dirigenti, Josom van Veldhovnom, Michelom Tabachnikom, Hans-Christophom Rademannom, Philippom Herreweghejem, Marekom Janowskim in drugimi. Bil je član Komornega zbora Stuttgart in zbora I Fagiolini. Z njima je gostoval po Evropi in Aziji ter sodeloval pri več kasneje nagrajenih ploščah.

vocal 7

17 March 2019 at 7.30 pm

Marjan Kozina Hall, Slovenian Philharmonic

Slovenian Philharmonic Choir

Bart Van Reyn conductor

Herbert Howells: *Take Him, Earth, for Cherishing*

Ildebrando Pizzetti: *Messa di requiem*

Francis Poulenc: *Quatre motets pour un temps de pénitence, FP 97*

Johannes Brahms: *Drei Motetten, Op. 110*

Gustav Mahler, arr. Clytus Gottwald: *Ich bin der Welt abhanden gekommen*

The present concert invites reflection on transience. The first composition, *Take Him, Earth, for Cherishing*, was written by Herbert Howells in 1961 on the death of US President John F. Kennedy. *Messa di requiem*, a work by Italian composer Ildebrando Pizzetti dating from 1922, draws inspiration from the Medieval tradition of Gregorian Chant, while Brahms's *Drei Motetten* and Poulenc's *Quatre motets pour un temps de pénitence* are linked to the tradition of polyphonic church singing. The programme will conclude with Mahler's setting of the poem *Ich bin der Welt abhanden gekommen* by Friedrich Rückert in an arrangement by the German choirmaster and composer Clytus Gottwald.

Bart Van Reyn is considered one of the most respected and active Belgian conductors of the younger generation. He studied conducting at the Royal Conservatoires of Antwerp and Brussels, and went on to specialise in Early Music performance practice at the Royal Conservatoire of The Hague under Jos van Veldhoven. Known for his passionate and energetic approach, in the year 2000 Bart Van Reyn founded his own group, Octopus Ensemble, a multi-faceted organisation consisting of a solo voice consort, a chamber choir, a symphony chorus and a period instrument orchestra. In 2012 he founded Le Concert d'Anvers, a period instrument orchestra based in Antwerp, with a focus on 18th and early 19th century repertoire. He is co-founder of the touring opera company The Ministry of Operatic Affairs. He has recently been invited with a number of top vocal ensembles: the Nederlands Kammerkoor, the Flemish Radio Choir, the MDR Rundfunkchor Leipzig, the SWR Vokalensemble Stuttgart, the Danish Radio Choir, Collegium Vocale Ghent and the Rundfunkchor Berlin.

vokalni 8

12. maj 2019 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Marko Vatovec dirigent

Tatjana Kaučič klavir

Anja Gaberc harfa

Tomaž Sevšek orgle

Gregor Ravnik tenor

Antonín Dvořák, prir. Leoš Janáček:

Moravské dvojzpěvy | Moravski dvospevi

Leoš Janáček:

Zdravas Maria | Zdrava, Marija

Otčenáš | Oče naš

Andrej Misson:

Magnificat | Moja duša poveljuje Gospoda

Salve Regina | Pozdravljena, Kraljica

Arvo Pärt:

Zwei slawische Psalmen | Dva slovanska psalma

Dopo la vittoria | Po zmagi

Skupaj s solisti in Zborom Slovenske filharmonije pripravljamo slovansko obarvan spored. Moravske ljudske pesmi, ki jih je Dvořák napisal za dva vokalna solista in klavir, je Janáček v vokalnem delu priredil za štiriglasni mešani zbor. Sledili jim bosta dve avtorski Janáčkovski cerkveni glasbeni deli. Avtor večera, dirigent Marko Vatovec, je želel v to vzdušje vključiti tudi skladbi sodobnega slovenskega skladatelja in zborovodje Andreja Missona. Spored bosta sklenili deli estonskega skladatelja Arva Pärta – *Dva slovanska psalma* in skladba *Po zmagi*, nastala po naročilu Mestne občine Milano ob 1600. obletnici smrti tamkajšnjega škofa sv. Ambroža, čigar delo je močno vplivalo na razvoj srednjeveškega cerkvenega petja.

Zadnji koncert letošnje sezone Vokalnega abonmaja bo vodil Marko Vatovec, zborovodja in pedagog ter dekan Akademije za glasbo v Ljubljani. Svojo poklicno pot je začel kot pomočnik dirigenta Slovenskega komornega zbora, danes Zbora Slovenske filharmonije. Na ljubljanski Akademiji za glasbo so mu znanje predajali nekateri najvidnejši slovenski dirigenti – Janez Bole, Mirko Cuderman in Anton Nanut. Izpopolnjeval se je tudi pri znamenitem švedskem dirigentu Ericu Ericsonu.

Vljudno vabljeni!

Ciklus družinskih koncertov 2018/19

5. koncert

6. april 2019 ob 11.00

**Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija**

ZABOBNAJ IN ZAPOJ

**Zbor Slovenske filharmonije
Filharmonični tolkalni ansambel
Slovenski tolkalni projekt**

Sašo Vrabič beatboxer

Jerica Bukovec dirigentka

Franci Krevh povezovalc

spored **slovenske ljudske pesmi** | **B. Šaljič**
Podešva | **A. Kumar** | **R. Gobec** |
D. Mancini | **K. Pahor** | **B. Vremšak**

Glas in tolkala sta verjetno najstarejši človeški duet. Povezuje ju prvinskost, preprostost in možnost, da ju lahko združena izvaja skoraj vsak. Petje in bobnanje sta bila skozi zgodovino povezana pri delu, obredih, plesu, v zadnjih sto letih pa izvrstno uporabljena na koncertnih odrih.

Koncert *Zabobnaj in zapoj* je unikaten glasbeni spored, ki mladim poslušalcem predstavlja raznolikost tolkal in barvitost glasov v zboru. Je glasbeno potovanje po različnih kombinacijah uporabe vokala in tolkal; pestrost različnih glasov in pevskih tehnik znotraj zbora se dopolnjuje s pisano paleto tolkal – od preprostih lesenih desk in praznih konzerv do koncertne marimbe. Osnova programa so slovenske ljudske pesmi, le-te pa se navezujejo na umetna glasbena dela in tudi glasbo iz risank.

Posebni gost bo beatboxer Sašo Vrabič s predstavitevjo nevidnih bobnov. Skozi spored vas bo vodil Franci Krevh. Ker bo na sporedu veliko slovenskih ljudskih pesmi, bomo veseli, če boste zapeli z nami!

Primerno za otroke od 5. leta naprej.

Vstopnice:

blagajna Slovenske filharmonije, Kongresni trg 10, Ljubljana
med delavniki od 11. do 13. in od 15. do 17. ure
ter uro pred koncertom

T +386 1 24 10 800, **E** info@filharmonija.si

Spletna prodaja: <https://filharmonija.kupikarto.si/>

Cena vstopnice posameznega koncerta: 5 €

www.filharmonija.si

Slovenska filharmonija – *Academia philharmonicorum*

@SFilharmonija

@slofilharmonija

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na **info@filharmonija.si**.

Koncertni list Slovenske filharmonije, Vokalni abonma, št. 7

Izdala: Slovenska filharmonija

Direktorica: Marjetica Mahne

Umetniški vodja ZSF: Borut Smrekar

Avtor spremnega besedila koncerta, urednik besedil skladb

in slovenskega življenjepisa: Tomaž Faganel

Jezikovni pregled in sourednica besedil skladb: Tanja Svenšek

Oblikovanje: Futura DDB, d. o. o.

Prelom: Vlado Trifkovič

Fotografija na naslovnici: Luk Van Eeckhout

Tisk: Birografika Bori, Ljubljana

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana, marec 2019

Redakcija koncertnega lista je bila zaključena 13. marca 2019.

ISSN 2350-5117

LIBERA ME

**VERDIJEVA VELIKONOČNA
GLASBA Z GOSTI
IZ MILANSKE SCALE**

18. april 2019 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

**Orkester in Zbor
Slovenske filharmonije**

Francesca Manzo
sopran

Pietro Mianiti
dirigent

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
F +386 1 2410 900
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si